

Stanowisko

VI Kongresu Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej

w sprawie:
oświaty

Gminy wiejskie od czasu przejęcia odpowiedzialności za oświatę borykają się nieustannie z problemami finansowymi i organizacyjnym.

Problemy związane z prowadzeniem szkół, racjonalizacji sieci szkolnej, brakiem środków na finansowanie nowych z roku na rok liczniejszych zadań omawialiśmy na kolejnych Zgromadzeniach Związku Gmin Wiejskich RP i dorocznych Kongresach Gmin Wiejskich.

Corocznie zmieniany algorytm, naliczający część oświatową subwencji ogólnej, wbrew pojawiającym się opiniom innych, szczególnie „miejskich” korporacji samorządowych, nie zapewnia wystarczających środków na prowadzenie szkół wiejskich.

Postulowana przez nas od kilku lat standaryzacja kosztów zadań oświatowych jest odsuwana na bliżej nieokreśloną przyszłość. W zamian za to kwestionowana jest konieczność naliczania subwencji oświatowej dla samorządów w sposób uwzględniający specyfikę prowadzenia szkół na obszarach wiejskich.

Nie zgadzamy się na dyskryminowanie dzieci i młodzieży wiejskiej w dziedzinie oświaty i dostępu do usług edukacyjnych.

Jeśli naszym celem jest wyrównanie szans edukacyjnych między miastem i wsią, to żądać musimy uznania oczywistego faktu, że oświata na wsi musi drożej kosztować.

Wynika to z faktu, że:

- oddziały szkół wiejskich są z przyczyn obiektywnych mniejsze,
- dla mniejszej liczby uczniów zatrudnić trzeba więcej nauczycieli,
- uczniowie w większości są dowożeni,
- oczekiwanie związane z dowozem dzieci wymusza istnienie świetlic,
- nauczyciele na wsi korzystają z dodatku wiejskiego i mieszkalnego,
- dodatkowe usługi edukacyjne, ze względu na uboższą niż w miastach infrastrukturę naukową i kulturalną, finansowane być muszą w ramach systemu szkolnego.

Naszym celem jest dobre kształcenie dzieci i młodzieży wiejskiej oraz stworzenie im szans życiowych porównywalnych z ich miejskimi rówieśnikami.

Aby ten cel, istotny przecież z punktu widzenia Państwa Polskiego osiągnąć, oczekujemy od nowego Rządu i Parlamentu:

- zwiększenia środków na oświatę w budżecie państwa,
- pilną nowelizację karty Nauczyciela, a szczególnie podwyższenia pensum dydaktycznego do 20 godzin tygodniowo,
- likwidacji dodatku wiejskiego, mieszkaniowego i urlopu dla poratowania zdrowia,

- uzależnienie awansu zawodowego od rzeczywistych osiągnięć dydaktycznych i wychowawczych nauczyciela,
- ograniczenia roli kuratora w procesie racjonalizacji sieci szkolnej,
- bezwzględnego utrzymania uzasadnionych preferencji dla gmin wiejskich w systemie finansowania polskiej oświaty, z uwzględnieniem wielkości wiejskich oddziałów oraz uznaniem, że autobus szkolny i świetlica to integralne składniki wiejskiej szkoły,
- uwzględnienie w subwencji oświatowej kosztów ucznia 6-letniego
- opracowanie standardów edukacyjnych,
- wprowadzenie rzeczywistego wsparcia dla rodzin ubogich w postaci skutecznego, spójnego systemu stypendialnego, finansowanego z budżetu państwa,
- ograniczenie wydatków na podręczniki poprzez opracowanie nowego systemu, w którym będą one „własnością publiczną”. Ich trwałość, wzorem innych krajów europejskich, wynosić powinna kilka lat, a programy i podręczniki, nie ograniczając inwencji twórczej nauczycieli, zapewnić muszą porównywalność zdobytej wiedzy.

Z niepokojem przysłuchujemy się „edukacyjnym” częściom programów wyborczych partii politycznych.

Rażą one ogólnikowością lub przewagą teorii nad praktyką. Żaden nie obejmuje problemów organizacyjnych, finansowych i socjalnych w stopniu dającym nadzieję, że nowy Rząd i Parlament istotnie poprawi istniejącą słabość systemu edukacji w Polsce.

Apelujemy o wsłuchanie się w głos wiejskich samorządowców.

Naprawialiśmy w przeszłości wiele błędów popełnianych przez polityków. Lepiej będzie, gdy wspólnie tych błędów unikniemy dla dobra młodego pokolenia Polaków.

Przewodniczący
VI Związku Gmin Wiejskich RP
/-/Mariusz Poznański

Warszawa, dnia 16 września 2005 r.